

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан геологічного факультету

_____ проф. Павлунь М. М.

“ _____ ” _____ 20 ____ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
“БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ”
для підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавра:
шифр та галузь знань – 10 Природничі науки,
код та найменування спеціальності – 101 Екологія
освітня програма – Комп’ютерні технології в екології та управління
якістю довкілля**

2021 – 2022 навчальний рік

Безпека життєдіяльності та охорона праці. Робоча програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавра: галузь знань – 10 природничі науки, спеціальність – 101 екологія, освітня програма – комп'ютерні технології в екології та управління якістю довкілля.

Розроблено та внесено кафедрою безпеки життєдіяльності.

Розробники програми:

Яремко З.М., завідувач кафедри, доктор хімічних наук, професор,
Галаджун Я.В., доцент, кандидат хімічних наук, доцент,
Муць І.Р., доцент, кандидат хімічних наук, доцент,
Наливайко Н.В., доцент, кандидат біологічних наук, доцент,
Петришин Р.С., доцент, кандидат хімічних наук, доцент,
Писаревська С.В., доцент, кандидат хімічних наук, доцент,
Тимошук С.В., доцент, кандидат хімічних наук, доцент,
Фірман В.М., доцент, кандидат технічних наук, доцент.

Програма затверджена на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності

“ _____ ” _____ 20 ____ року, протокол № _____ .

Завідувач кафедри безпеки життєдіяльності

З. М. Яремко

Програма затверджена Вченою радою геологічного факультету

“ _____ ” _____ 20 ____ року, протокол № _____ .

Декан геологічного факультету,

професор

М. М. Павлунь

1. Опис навчальної дисципліни “Безпека життєдіяльності та охорона праці”

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань: 10 Природничі науки	нормативна	
Модулів – 1	Код та назва спеціальності – 101 Екологія	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		2-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання	Освітня програма – Комп’ютерні технології в екології та управління якістю довкілля	Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	-
тижневих годин для денної форми навчання:		Лекції	
аудиторних – 2		16 год.	-
самостійної роботи студента – 3,6		Практичні, семінарські	
		16 год.	-
		Лабораторні	
		год.	-
		Самостійна робота	
		58 год.	-
	Індивідуальні завдання:		
	год.		
	Вид контролю:		
	залік	-	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 55 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни “Безпека життєдіяльності та охорона праці” — набуття загальних компетентностей щодо здійснення безпечної професійної діяльності та формування соціально відповідальної поведінки з дотриманням норм здорового способу життя.

Завдання вивчення дисципліни передбачає:

- формування інтегрованої здатності використовувати набуті компетентності для підвищення рівня безпеки людини як у повсякденних умовах побуту та під час професійної діяльності, так і за надзвичайних ситуацій;
- формування елементів культури безпеки й ризик-орієнтованого мислення, за якого питання безпеки людини й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети життєдіяльності.

Вивчення дисципліни також сприятиме формуванню таких загальних компетентностей, як здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, у вирішенні конкретних проблем; здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології; здатність до пошуку інформації з різних джерел, самостійного опрацювання та критичного аналізу; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність працювати в команді; здатність усвідомлювати значущість загальнолюдських цінностей та етичних норм; здатність розуміти основні принципи буття людини, природи та суспільства; здатність здійснювати безпечну професійну діяльність з дотриманням норм здорового способу життя.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сучасні проблеми та головні завдання безпеки життєдіяльності, а також організаційно-правові заходи її гарантування;
- головні небезпечні та шкідливі чинники виробничого, побутового та позавиробничого середовищ;
- параметри навколишнього природного середовища, які визначають безпечні умови життєдіяльності людини;
- умови виникнення і розвитку небезпек, їхнього переростання у надзвичайні ситуації;
- фізіологічні, психологічні та соціальні засади безпечної життєдіяльності.

вміти:

- на основі ризик-орієнтованого підходу повно та всебічно встановити рівень небезпечності середовища перебування людини, використовуючи різноманітні інформаційні джерела;
- приймати обґрунтовані рішення щодо збереження як особистого здоров'я, так і здоров'я співпрацівників в умовах загрози та виникнення небезпечних і надзвичайних ситуацій;
- забезпечити проведення навчання серед працівників та населення з питань безпеки життєдіяльності та дій у разі надзвичайних ситуацій;
- надати необхідну домедичну допомогу людині (чи самодопомогу) у разі виникнення невідкладного стану.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Наукові засади безпеки життєдіяльності.

Тема 1. Теоретичні основи безпечної життєдіяльності.

Лекція: Науково-технічний прогрес, розвиток і безпека цивілізації.

Чинники, які призвели до актуалізації питань безпеки життєдіяльності. Головне завдання безпеки життєдіяльності. Концепція сталого розвитку суспільства та концепції безпеки життєдіяльності. Модель життєдіяльності людини.

Лекція: Основи гарантування безпечної життєдіяльності.

Головні складові захисту особи. Ефективність функціонування систем безпеки. Сучасні підходи до управління безпекою життєдіяльності. Класифікація діяльності людини за рівнем ризику. Головні умови безпечної життєдіяльності людини та глобальної безпеки. Класифікація небезпечних чинників. Принципи гарантування безпечної життєдіяльності.

Практичне заняття: Оцінювання небезпечних чинників для життя людини в сучасних умовах.

Визначення ризику, його кількісні оцінки. Коефіцієнт індивідуального ризику та методичні підходи для його оцінювання.

Практичне заняття: Моделювання небезпечних подій та оцінювання рівня індивідуального ризику.

Етапи кількісного аналізу розвитку небезпечних подій. Визначення головних небезпечних подій. Застосування імовірнісних структурно-логічних моделей у розрахунках ризиків.

Самостійна робота.

Культура безпеки як складова загальної культури. Конституційні основи гарантування особистої безпеки: право на життя, працю, свободу, державний, соціальний та родинний захист. Законодавчі та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності.

Тема 2. Основи гарантування безпеки техногенного та природного середовищ.

Лекція: Техногенне середовище та його негативні чинники.

Техногенне середовище та його складові. Головні принципи виробничої діяльності та безпека життєдіяльності. Узагальнені чинники виробничого середовища та підходи до оцінювання умов праці з урахуванням особливостей професійної спрямованості.

Електромагнітні чинники. Джерела електромагнітних випромінювань та полів. Дія електромагнітних полів і випромінювань різного частотного діапазону на людину, методи та засоби захисту від них.

Ядерні чинники. Іонізувальне випромінювання та його характеристики. Механізм дії іонізувальних випромінювань на організм людини. Основи радіаційної безпеки.

Лекція: Сучасні підходи до гарантування безпеки користувачів інформаційних технологій та пожежної безпеки.

Інформаційні технології та безпека життєдіяльності. Особливості інтенсивного використання інформаційних технологій. Безпечна організація робочого місця користувача персонального комп'ютера. Оптимальний режим праці та відпочинку користувача персонального комп'ютера. Особливості заходів безпеки в умовах дистанційного навчання та роботи.

Пожежна безпека. Умови виникнення та припинення горіння. Показники пожежотавибухонебезпечності речовин і матеріалів. Класи пожеж. Заходи та засоби пожежної безпеки: первинні засоби гасіння пожеж, види та особливості застосування вогнегасників, системи протипожежного захисту та профілактика пожеж.

Практичне заняття: Аналіз небезпеки під час використання шкідливих та вибухопожежонебезпечних речовин.

Хімічні чинники. Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності та впливом на організм людини. Показники вибухопожежонебезпечності речовин.

Головні заходи безпеки під час роботи зі шкідливими та вибухопожежо-небезпечними речовинами. Вентильовання приміщень та кондиціювання повітря.

Безпека використання побутового газу. Невідкладна допомога у разі отруєння продуктами горіння.

Практичне заняття: Оцінювання небезпек під час експлуатації електрообладнання.

Електричні чинники. Дія електричного струму на організм людини. Заходи безпеки під час експлуатації електрообладнання. Пожежна безпека під час експлуатації електрообладнання. Електробезпека на залізничному транспорті. Невідкладна допомога у разі ураження електричним струмом.

Практичне заняття: Забруднення атмосфери аерозолями та його вплив на здоров'я людини.

Орієнтири ВООЗ щодо якості повітря. Системи інформування населення щодо якості повітря. Оцінювання забруднення атмосфери аерозолями та його впливу на здоров'я людини. Особлива небезпека дії тютюнового диму на організм людини.

Самостійна робота.

Складові природного середовища, їхня характеристика та роль у гарантуванні безпечної життєдіяльності. Антропогенний вплив на довкілля, сучасні екологічні проблеми та шляхи їхнього подолання. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). Правила пожежної безпеки в Україні.

Змістовний модуль 2. Безпека професійної діяльності та цивільний захист.

Тема 3. Організаційно-правові засади безпеки праці та охорони здоров'я працівників під час професійної діяльності.

Лекція: Головні поняття охорони праці та система управління охороною праці в Україні.

Охорона праці та її складові. Державна політика в галузі охорони праці. Система управління охороною праці в Україні: державне управління, управління власником суб'єкта господарювання та участь працівників.

Міжнародне співробітництво України в галузі охорони праці з Міжнародною організацією праці та Європейським Союзом.

Практичне заняття: Вплив умов праці на здоров'я та працездатність людини.

Узагальнені чинники середовища професійної діяльності. Класифікація умов праці за показниками шкідливості та небезпечності чинників середовища професійної діяльності, важкості та напруженості трудового процесу. Інтегральний показник важкості та напруженості праці. Вплив умов праці на працездатність людини. Обґрунтування заходів щодо оздоровлення умов праці.

Самостійна робота.

Страшування від нещасних випадків на виробництві та їхнє розслідування.

Ергономічні вимоги до організування робочих місць та трудових процесів. Мікроклімат та чистота повітря виробничих приміщень. Освітлення приміщень та його нормування. Гарантування безпеки праці та збереження здоров'я працівників з урахуванням особливостей професійної діяльності.

Тема 4. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.

Лекція: Організаційно-правове забезпечення цивільного захисту населення та територій.

Головні положення міжнародного права з питань захисту людей. Кодекс цивільного захисту України. Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту.

Єдина державна система цивільного захисту та її головні завдання. Організаційна структура цивільного захисту України. Сили цивільного захисту. Режими функціонування єдиної державної системи цивільного захисту.

Заходи для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хворіб.

Практичне заняття: Класифікація надзвичайних ситуацій та прийняття управлінських рішень.

Надзвичайні ситуації та їхня класифікація. Алгоритм класифікації надзвичайних ситуацій. Класифікатор надзвичайних ситуацій.

Самостійна робота.

Женевські та Гаазькі конвенції як складові міжнародного гуманітарного права.

Заходи щодо запобігання надзвичайним ситуаціям та захисту населення і територій від них. Моніторинг надзвичайних ситуацій та головні джерела їхнього виникнення. Організація евакуації населення в надзвичайних ситуаціях.

Змістовний модуль 3. Основи здорового способу життя та домедичної допомоги.

Тема 5. Психофізіологічна надійність людини в сучасних умовах.

Лекція: Фізіологічні, психологічні та соціальні основи гарантування безпечної життєдіяльності.

Особливості життєдіяльності людини як складної біоенергетичної системи. Адаптація людини до навколишнього середовища. Психофізіологічна надійність людини та її роль у гарантуванні безпеки. Аналізатори людини та їхні властивості. Психічні процеси та поведінка людини. Методи оцінювання психофізіологічної надійності людини. Чинники, які впливають на психофізіологічну надійність людини.

Самостійна робота.

Складові здорового способу життя. Здорове та раціональне харчування. Психофізіологічний вплив оточення на людину. Соціальні чинники, що впливають на життя та здоров'я людини. Особиста безпека у цифровому просторі.

ІНДЗ: Роль психофізіологічних особливостей людини у гарантуванні її безпеки.

Підходи до визначення деяких психофізіологічних особливостей людини та обґрунтування їхньої ролі у гарантуванні безпеки особи.

Тема 6. Основи рятування і збереження життя людини у невідкладному стані.

Лекція: Загальні принципи надання домедичної допомоги потерпілому.

Домедична допомога (самодопомога), її головні завдання та принципи. Правове забезпечення домедичної допомоги. Термінальні стани. Чинники, які заважають ефективно надати домедичну допомогу.

Загальний алгоритм надання домедичної допомоги. Визначення стану потерпілого за методикою ABCDE. Переведення потерпілого у відновлювальне (стабільне) положення. Порядок проведення серцево-легеневої реанімації.

Самостійна робота.

Травми (ушкодження), їхні типи. Травматичний шок. Послідовність дій з домедичної допомоги у разі травм. Кровотечі: причини виникнення, ознаки та класифікація. Способи тимчасової зупинки кровотеч. Домедична допомога у разі ушкоджень м'яких тканин. Методи та способи накладання пов'язок, їхні види та типи.

Практичне заняття: Підсумкове заняття.

Аналіз проблемних питань вивчення дисципліни відповідно до освітньої програми підготовки фахівців та пошук нових науково-методичних підходів до підвищення ефективності формування необхідних компетентностей з безпеки життєдіяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Кількість годин			
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лекції	практичні	самоств. робота		лекції	практичні	самоств. робота
Змістовний модуль 1. Наукові засади безпеки життєдіяльності								
Тема 1. Теоретичні основи безпечної життєдіяльності.	22	4	4	14				
Тема 2. Основи гарантування безпеки техногенного та природного середовищ.	28	4	6	18				
<i>Разом — змістовний модуль 1</i>	50	8	10	32				
Змістовний модуль 2. Безпека професійної діяльності та цивільний захист								
Тема 3. Організаційно-правові засади безпеки праці та охорони здоров'я працівників під час професійної діяльності.	11	2	2	7				
Тема 4. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.	21	2	2	7				
<i>Разом — змістовний модуль 2</i>	22	4	4	14				
Змістовний модуль 3. Основи здорового способу життя та домедичної допомоги								
Тема 5. Психофізіологічна надійність людини в сучасних умовах.	7	2	0	5				
Тема 6. Основи рятування і збереження життя людини у невідкладному стані.	11	2	2	7				
<i>Разом — змістовний модуль 3</i>	18	4	2	12				
Усього годин	90	16	16	58	-	-	-	-

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Науково-технічний прогрес, розвиток і безпека цивілізації.	2
2	Основи гарантування безпечної життєдіяльності	2
3	Техногенне середовище та його негативні чинники.	2
4	Сучасні підходи до гарантування безпеки користувачів інформаційних технологій та пожежної безпеки.	2
5	Головні поняття охорони праці та система управління охороною праці в Україні.	2
6	Організаційно-правове забезпечення цивільного захисту населення та територій.	2
7	Фізіологічні, психологічні та соціальні основи гарантування безпечної життєдіяльності.	2
8	Загальні принципи надання домедичної допомоги потерпілому.	2
	<i>Разом</i>	16

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оцінювання небезпечних чинників для життя людини в сучасних умовах.	2
2	Моделювання небезпечних подій та оцінювання рівня індивідуального ризику.	2
3	Аналіз небезпек під час використання шкідливих та вибухопожежо-небезпечних речовин.	2
4	Оцінювання небезпек під час експлуатації електрообладнання.	2
5	Забруднення атмосфери аерозолями та його вплив на здоров'я людини.	2
6	Вплив умов праці на здоров'я та працездатність людини.	2
7	Класифікація надзвичайних ситуацій та прийняття управлінських рішень.	2
8	Підсумкове заняття: аналіз проблемних питань вивчення дисципліни.	2
	<i>Разом</i>	16

7. Самостійна робота (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи безпечної життєдіяльності.	14
2	Основи гарантування безпеки техногенного та природного середовищ.	18
3	Організаційно-правові засади безпеки праці та охорони здоров'я працівників під час професійної діяльності.	7
4	Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.	7
5	Психофізіологічна надійність людини в сучасних умовах.	5
6	Основи рятування і збереження життя людини у невідкладному стані.	7
	<i>Разом</i>	58

8. Методи навчання

Головними методами навчання є:

- словесні методи (активні лекції, бесіди з елементами формування проблемних завдань);
- наочні методи (мультимедійні презентації);
- практичні методи (розрахункові вправи з аналізом моделей реальних ситуацій);
- проблемно-пошукові (виконання завдань самостійної роботи, спрямованих на активізацію отриманих знань під час аудиторних занять та виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності);
- електронне навчання (*e-learning*);
- мобільне навчання (*m-learning*).

9. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів оцінюють за 100-бальною шкалою, контролюючи якість виконання:

- контрольного опитування у вигляді письмових тестів, які охоплюють матеріал лекційних і практичних занять та самостійної роботи (50 балів).
- індивідуальних завдань на практичних заняттях (загалом 46 балів).
- одного індивідуального науково-дослідного завдання (4 бали).

Підсумковий контроль — залік, який оформляють за результатами контролю знань студентів упродовж семестру.

10. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Тестування упродовж семестру та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль № 1		Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3		100
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	
25	30	10	10	10	15	

11. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
		Залік
A	90–100	зараховано
B	81–89	
C	71–80	
D	61–70	
E	51–60	
FX	21–50	не зараховано
F	0–20	не зараховано (без права перездачі)

12. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни охоплює:

- електронні ресурси кафедри за посиланням : <http://www.lnu.edu.ua/life-safety/>;
- підручники та посібники, зазначені у списку рекомендованої літератури;
- дидактичні матеріали на практичних заняттях;
- законодавчі та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності;
- інформаційні ресурси Інтернет-мережі.

13. Рекомендована література

Базова

1. *Яремко З.М.* Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник / *Яремко З.М.* – Львів : Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 300 с.
2. *Яремко З.М.* Безпека життєдіяльності : короткий виклад та засоби контролю знань. Навчальний посібник / *Яремко З.М., Муць І.Р., Галаджун Я.В.* – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 267 с.
3. Охорона праці [*З.М. Яремко, С.В. Тимошук, С.В. Писаревська та ін.*]; за ред. *З.М. Яремко.* – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 430 с.
4. *Кім Л. Я.* Основи рятування і збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані. Навчально-методичний посібник / *Л.Я. Кім, Н.В. Наливайко.* – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 132 с.

Допоміжна

1. *Желібо Є.П.* Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. / *Є.П. Желібо, І.С. Сагайдак*; за ред. *Є.П. Желібо.* – Ірпінь : Ун-т державної фіскальної служби України, 2020. – 256 с.
2. *Запорожець О.І.* Цивільний захист [підручник] / *О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін.* – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 264 с.
3. *Запорожець О.І.* Безпека життєдіяльності / *О.І. Запорожець, Б.Д. Халмурадов, В.І. Применко та ін.* – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 448 с.
4. *Петрук М.П.* Безпека життєдіяльності / *М.П. Петрук, Х.Я. Гіщак, Н.М. Карп'як та ін.* – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011.– 224 с.

Основні законодавчі та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності.

1. Конституція України (ст. 3, 16, 17, 43, 45, 46, 49, 50).
2. Закон № 1264-ХІІ від «Про охорону навколишнього природного середовища».
3. Закон № 187/98-ВР «Про відходи».
4. Закон № 2918-ІІІ «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення».
5. Закон № 771/97-ВР «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».
6. Закон № 481/95-ВР «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів та пального».
7. Закон № 2899-ІV «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення».
8. Закон № 2801-ХІІ «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
9. Закон № 1645-ІІІ «Про захист населення від інфекційних хворіб».
10. Закон № 4004-ХІІ «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
11. Наказ МОЗ України від 24.01.2020 № 185 «Про заходи щодо недопущення занесення і поширення на території України випадків захворювань спричинених новим коронавірусом, виявленим у місті Ухань (провінція Хубей, Китай)».
12. Закон № 1972-ХІІ «Про протидію поширенню хворіб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ».
13. Закон № 60/95-ВР «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори».
14. Кодекс України про адміністративні правопорушення (ст. 41–46, 52–92, 173–183).
15. Кримінальний кодекс України (ст. 115–145, 236–254, 305–327).
16. Закон № 15/98-ВР «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання».
17. Державні гігієнічні нормативи «Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97)» (введено в дію постановою Головного державного санітарного лікаря України № 62 від 01.12.97).
18. Кодекс № 5403-VI «Кодекс цивільного захисту України».
19. Закон № 1550-ІІІ «Про правовий режим надзвичайного стану».
20. Закон № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану».
21. Конвенція про захист цивільного населення під час війни.
22. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року.
23. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II), від 8 червня 1977 року.
24. Постанова КМУ від 30.10.2013 № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій».
25. Правила пожежної безпеки в Україні (затверджено наказом Міністерства внутрішніх справ України № 1417 від 30.12.2014).

Інформаційні ресурси Інтернет-мережі

1. Сайт кафедри безпеки життєдіяльності: <http://www.lnu.edu.ua/life-safety/>.
2. Сайт Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>.
3. Сайт Кабінету Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Сайт Ради національної безпеки і оборони України: <https://www.rnbo.gov.ua/>.
5. Сайт Міністерства охорони здоров'я України: <http://www.moz.gov.ua>.
6. Сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України: <http://www.menr.gov.ua>.
7. Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій: <https://www.dsns.gov.ua/>.

8. Сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста <http://www.icrc.org>.
9. Сайт Товариства Червоного Хреста України <http://www.redcross.org.ua>.
10. Сайт Української асоціації римського клубу: <http://clubofrome.org.ua>.
11. Сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я: <https://www.who.int>.